

KUTSESTANDARD

Autoplekksepp-komplekteerija, tase 3

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Autoplekksepp-komplekteerija, tase 3	3

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Sõidukite kere- ja värvitööde kutsealal on autoplekksepp-komplekteerija, autokeretehniku, automaalri ning sõidukite kere- ja värvitööde meistri kutsed. Autoplekksepp-komplekteerija tegeleb peamiselt komplekteerimise ja sõidukite mittestrukturaalsete kereosade remondiga. Autokeretehnik tegeleb lisaks mittestrukturaalsete kereosade remondile ka sõidukite struktuursete kereosade remondiga. Automaaler tegeleb sõiduki osade värvimiseks ette valmistamisega, värvkatte remondi ja värvimisega. Sõidukite kere- ja värvitööde meister korraldab ja kontrollib osakonna tööd, juhendab töötajaid, suhtleb klientidega.

Autoplekksepp-komplekteerija, tase 3 töö sisu on sõiduki kere ja sisustuse osandamine ning koostamine, keevitustööde tegemine, pindögvendustööd ja keredetailide ühendamine, klaasitööde tegemine ja plastdetailide töötlemine.

3. taseme autoplekksepp-komplekteerija töö eeldab tehniliste jooniste ja skeemide lugemise oskust ning juhendmaterjalide kasutamist. Ta töötab iseseisvalt, kasutades vajadusel etteantud juhendit. Ta kannab töövõtjana vastutust nii kvaliteedikontrolli, tööohutuse kui ka remondi tagajärjel tekkinud liiklusohtlike olukordade eest põhjendatud juhtumitel.

Autoplekksepp-komplekteerija võib töötada nii ükski kui ka meeskonnas, tema töö eeldab suhtlemist kaastöötajatega.

A.2 Tööosad

- A.2.1 Autode puhastamine, osandamine ning koostamine puhastamiseks
- A.2.2 Auto kere ja sisustuse osandamine ning koostamine
- A.2.3 Elektriseadiste ning mugavussüsteemide seadistamine ja remontimine
- A.2.4 Keevitustööde tegemine
- A.2.5 Pindögvendustööd ja lehtmetailide töötlemine
- A.2.6 Keredetailide ühendamine
- A.2.7 Klaasitööde tegemine
- A.2.8 Plastdetailide töötlemine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Autoplekksepp-komplekteerija tööaeg on fikseeritud päevatöö, vajaduse korral vahetustega töö. Võib esineda töötamist puhkepäevadel, riiklike pühade ajal ja öösi.

Autoplekksepp-komplekteerija töö on vahelduvate tööülesannetega. Töötatakse enamasti siseruumis, kuid võib esineda ka töötamist välitingimustes.

Võib ette tulla töötamist suurenenud ohu olukorras.

Autoplekksepp-komplekteerija töötab üldiselt seistes, kuid sageli ka ergonoomiliselt rasketes tingimustes.

Võimalik on kokkupuude tervistkahjustavate ainetega (mootorikütused, määrdeained ja tehnilised vedelikud, happed, heitgaasid jmt). Esineb müra, tolmu ning niiskust.

A.4 Töövahendid

Autoplekksepp-komplekteerija kasutab vastavaid käsi-, elektrilisi, hüdraulilisi ja pneumaatilisi tööriistu ning töökoja- ja autoplekksepp seadmeid.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Kutse eeldab head tervist ning täpsust, püsivust, rahulikkust, pingetaluvust, vastutustunnet ja loovat mõtlemist.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Enamasti on autoplekksepa-komplekteerijana töötaval inimesel vastava eriala kutseharidus ja/või iseseisvalt või töökohal õppides omandatud kutseoskused. Soovitavalt on tal olemas vastava kategooria juhiluba.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Autoplekksepp-komplekteerija, autoplekksepp, komplekteerija.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Autoplekksepp-komplekteerija, tase 3 kutse moodustub üheksast kompetentsist. Kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 - B.2.8 ja B.2.9 (läbiv kompetents) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Autode puhastamine, osandamine ning koostamine puhastamiseks	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1) hindab sõiduki osade puhastamise vajadust lähtuvalt sõiduki seisukorrast ja remondivajadusest; 2) puhastab sõiduki osi säästlikult ning lisakahjustusi tegemata, kasutades selleks õiget tehnoloogiat (töövahendid, materjalid, töövõtted) vastavalt sõiduki ja puhastusvahendite tootja etteantud juhiste; 3) vastavalt töökorraldusele valmistab ette töökoha ja planeerib tööetapid (valib vajalikud tööriistad), hoiab töö käigus korda ja töö lõppedes korrastab oma töökoha ning paigutab töövahendid (sh eritööriistad) ettenähtud kohale; 4) hooldab sõiduki sise- ja välispindasid vastavalt sõiduki ja hooldusvahendite tootja etteantud juhiste. Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.	
B.2.2 Auto kere ja sisustuse osandamine ning koostamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1) teostab tööd vastavalt etteantud remondijuhisele; 2) avab keermesliite ja hindab selle kasutuskõlblikkuse vastavust juhisele; vajaduse korral taastab vigastatud keermesliited vastavalt tehnoloogiale; pingutab ja lukustab (fikseerib) keermesliiteid õige tehnoloogiaga; valib eriolukorras poldi/mutri tugevuse vastavalt kinnituse iseloomule ja keermes parameetritele; 3) valib sobiva puuri sõltuvalt materjalist; puurib erinevatesse materjalidesse avasid, kasutades selleks sobivat tehnoloogiat; 4) valib sobiva keermestamistehnoloogia sõltuvalt materjalist; keermestab erinevaid materjale vastavalt etteantud tehnoloogiale; 5) avab lukustusrõngad ja hindab nende kasutuskõlblikkust vastavust juhisele; paigaldab ja fikseerib/pingutab (vajadusel asendab) lukustusrõngad ning kinnitusklaasid sobiva tehnoloogiaga vastavalt remondijuhendile ja tööohutusnõuetele; 6) avab tüüblid ja hindab nende kasutuskõlblikkuse vastavust juhisele; vajaduse korral asendab vigastatud tüüblid; fikseerib tüüblid sobiva tehnoloogiaga; 7) markeerib, komplekteerib, pakendab ja hoiustab või ladustab osasid vastavalt remondijuhisele ning ettevõttes kehtivale korrale; 8) avab, suleb ja fikseerib pistmikke, lähtudes remondijuhendist; juhendi puudumisel lähtub pistmiku ehitusest; vajaduse korral loob elektriühendusi (koostab kiirliiteid, joodab ja isoleerib), lähtudes elektriskeemist ja pistmiku asukohast sõidukil; 9) isoleerib kaableid ja kaablikimpe ning kinnitab need sõiduki osadele tootja nõuetele vastavalt. Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.	
B.2.3 Elektriseadiste ning mugavussüsteemide seadistamine ja remontimine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad:	

- 1) vahetab akumulaatoreid, pardapinge- ja kõrgepingeosasid ning paigaldab sõidukitele lisaseadmeid vastavalt paigaldus-/remondijuhendile ja tööohutuse nõuetele;
- 2) hindab sõiduki elektriseadiste ja mugavussüsteemide elektriahelate seisundit vastavalt remondijuhisele;
- 3) hindab elektroonikakomponentide, elektriseadiste ja mugavussüsteemide tööd ning nende komponentide korrasolekut (nt valgustusseadmed, klaasipühkijad ja -pesurid, lukustussüsteemid, näidikud, audio- ja naviseadmed, helisignaaliid, alarmseadmed, mootori käivitustõkis) vastavalt tootja nõuetele;
- 4) käitleb pürotehniliste passiivohutusseadmete osi vastavalt tootja juhisele ja ohutuse nõuetele;
- 5) koostab, tasakaalustab ja vahetab rattaid vastavalt tootja kasutusjuhendi nõuetele, kasutades selleks sobivaid seadmeid; hindab ja põhjendab rehvide valikut ja seisukorda;
- 6) hindab rattasuunangu vigadest või avariist tingitud rehvi kulumist ja kahjustusi, lähtudes kehtivatest tehnonõuetest.

Teadmised:

- 1) pürotehniliste passiivohutusseadmete remondi- ja ohutuse nõuded.

Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.

B.2.4 Keevitustööde tegemine

EKR tase 3

Tegevusnäitajad:

- 1) kontrollib keevitusseadmete töökorras olekut ja katab keevitustöid ümbritsevad sädeme- ja tuleohtlikud pinnad enne töö alustamist vastavalt ettevõtte sisekorraeskirjale ja ohutuse nõuetele;
- 2) puhastab keevitatavad pinnad tuleohtlikest või kvaliteetset keevitust segavatest pinnakatetest mehaaniliselt või keemiliselt vastavalt tehnoloogilistele nõuetele; kontrollib keevitatavate detailide ülekatte või servade vahemiku vastavust remondijuhendis toodud juhisele;
- 3) valib õige keevitusviisi vastavalt remondijuhisele;
- 4) häälestab ja kasutab Mig/Mag- ja punktkeevitust, spotter'it ning jälgib keevitusseadmete korrasolekut ja hooldab keevitusseadmeid igapäevaselt vastavalt seadme hooldusjuhendile;
- 5) keevitab Mig/Mag-keevitusega ja teeb punktkeevitustöid vastavalt remondijuhisele; hindab keevisõmbluste kvaliteeti vastavalt keevisõmblusele kehtestatud kvaliteedinõuetele ning parandab avastatud vead;
- 6) teostab Mig-jootmist vastavalt remondijuhisele; hindab selle kvaliteeti vastavalt Mig-jootmisele esitatavatele nõuetele ning parandab avastatud vead;
- 7) häälestab ja kasutab induktsoonkuumutit, järgides selle ohutu kasutamise töövõtteid; jälgib induktsoonkuumuti korrasolekut ja hooldab seda vastavalt seadme hooldusjuhendile;
- 8) hindab keevise järeltöötamise vajadust sõltuvalt keevituskoha edasisest viimistlusvajadusest ja keevise liigist; järeltöötleb keevisõmbluse, valides meetodi ja tööriistad vastavalt viimistletava pinna suurusele ja töödeldavale materjalile, säilitades keevisõmbluse nõutava tugevuse ja vajaliku pinnakvaliteedi järgneva tööetapiks.

Teadmised:

- 1) tuletööde nõuded.

Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.

B.2.5 Pindõgvendustööd ja lehtmetailide töötlemine

EKR tase 3

Tegevusnäitajad:

- 1) hindab mittestrukturaalsete kerepaneelide vigastusi ja valib remondimeetodi vastavalt vigastuste laadile ja tehnoloogilistele nõudmistele;
- 2) valib remonditööks sobiva lehtmetaili, lähtudes asendatavast materjalist, selle omadustest ja kasutusotstarbest; kasutab lehtmetaili lõikamiseks, valtsimiseks ning painutamiseks erinevaid seadmeid, vahendeid ja meetodeid vastavalt remondi iseloomule; kasutab teras- ja lehtmetaili venitamiseks ja kahandamiseks erinevaid kuum- ja külmtöötamise vahendeid ja meetodeid vastavalt vigastuse asukohale ja iseloomule;
- 3) kasutab lehtterasest pindade õgvendamisel erinevaid tööriistu, vahendeid ja meetodeid pinna kuju taastamisel vigastuseelsete seisukorda, lähtudes lehtmetaili tüübist ja paksusest, detaili kujust ning vigastuse suurusest ja iseloomust; kasutab vigastuste eemaldamiseks valikut plekksepa õgvendusvasaraid ja -alaseid, puit- ja plastvasaraid ning erivahendeid vastavalt töödeldavale materjalile ning töö iseloomule; kasutab veninud alade kahandamiseks kuumutus-/ kahandusmeetodit, valides tööks sobiva seadme (induktsioonkuumuti, gaasikeevitus/ põleti, söepulk/vaskelektrood) vastavalt töödeldavale materjalile ning töö iseloomule;
- 4) hindab korrosioonikahjustuste suurust ja iseloomu ning vastavalt nendele valib sobivad töövahendid ja remondimeetodid; valmistab remonditavad pinnad ette, eemaldades korrosioonikahjustused mehaaniliselt või keemiliselt; läbiva korrosioonikahjustuse korral eemaldab kahjustatud ala mehaaniliselt ja asendab uuega, kasutades erinevaid tehnoloogiaid;

5) kasutab sõiduki kerepleki õgvendamiseks raskesti ligipääsetavates kohtades spotter`it, kasutades tõmbeotsikuid koos liugvasaraga, lähtudes alusmetallist, detaili geomeetriast ja vigastuse suurusest /iseloomust; spotter`i kasutamisel kaitseb kõrvalolevad värvi- ja klaasipinnad töö käigus tekkida võivate sädemete eest; kasutab sõiduki kere kosmeetiliste vigastuste remondil liimtõmmitst, püüdes mitte vigastada värvi pinda;

6) valib sobiva meetodi ja seadme/vahendi avade tegemiseks lehtmaterjali, lähtudes materjali paksusest, tugevusest ja tehtava ava kujust ning suurusest; kasutab vajalike avade tegemiseks sobivat seadet (nt trellpuur, puurmasin, perforaator, plasmalõikur, tikksaag).

Teadmised:

- 1) lehtmaterjalide töötlemise tehnoloogia;
- 2) alusteadmised metallide korrosioonist.

Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.

B.2.6 Keredetailide ühendamine

EKR tase 3

Tegevusnäitajad:

- 1) planeerib tööetapid, valib sobiva liitmismeetodi, vajalikud tööriistad, seadmed ja materjalid vastavalt töökorraldusele, arvestades remondijuhist ja tööohutusnõudeid;
- 2) valmistab liidetavad pinnad ette vastavalt liitmismeetodile, kasutades selleks vajaminevaid tööriistu ja materjale vastavalt tehnoloogilisele juhendile;
- 3) sobitab ettevalmistatud terasplekist keredetailid, välja arvatud struktuuriosad, ning ühendab need vastavalt valitud tehnoloogiale ja/või meetodile;
- 4) töötleb keredetailide liiteid hermeetilisuse, korrosioonikindluse ja originaalilähedase välimuse saavutamiseks, lähtudes remondijuhisest;
- 5) valmistab pinnad ette, kannab keretina peale ning viimistleb pinna vastavalt keretinaga töötlemise juhendile, järgides keretinaga töötlemise ohutusnõudeid;
- 6) taastab kerekonstruktsiooni müra- ja vibratsiooni vastavalt tehase remondijuhendile.

Teadmised:

- 1) tuletööde nõuded.

Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.

B.2.7 Klaasitööde tegemine

EKR tase 3

Tegevusnäitajad:

- 1) tuvastab visuaalselt mitteliimitud klaasi vigastuse ning selgitab välja vahetusvajaduse;
- 2) planeerib tööetapid vastavalt töö mahule ja autovalmistaja remondijuhisele ning valmistab sõiduki ette klaasivahetuseks või remondiks;
- 3) eemaldab mitteliimitud klaasi vastavalt etteantud remondimeetodile ja arvestades klaasile kinnitatud lisaseadmeid;
- 4) transpordib ja käsitleb töökohal klaase, järgides ohutusnõudeid.

Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.

B.2.8 Plastdetailide töötlemine

EKR tase 3

Tegevusnäitajad:

- 1) teeb markeeringu järgi kindlaks plasti liigi ja detailide remonditavuse tulenevalt auto valmistaja juhendist ning valib vastavalt sellele remondi tehnoloogia;
- 2) järgib ohutusnõudeid plastide remontimisel, pöörates tähelepanu tuleohutus- ja keskkonnanõuetele ning kasutades vajalikke isikukaitsevahendeid;
- 3) remondib plastdetailid, kasutades vastavalt vajadusele töömeetoditena õgvendamist, liimimist ja/või keevitamist, järgides remonditava detaili sobivat tehnoloogiat ja kvaliteedinõudeid;
- 4) ladustab utiliseeritava plasti vastavalt ettevõtte sisekorraeskirjale ettenähtud kohta.

Teadmised

- 1) plastide liigid;
- 2) plastide remondi põhialused.

Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.9 Autoplekksepp-komplekteerija, tase 3 kutset läbiv kompetents	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1) järgib ettevõttes kehtivaid suhtlusstandardeid; suhtleb kaastöötajate ja klientidega sõbralikult ning korrektset; lahendab konfliktseid olukordi rahulikult ja konstruktiivselt; 2) keskkonnareostuse ennetamiseks kogub kõik remondi käigus eemaldatavad ja/või lekkivad õlid, määrdeained, tehnilised vedelikud ja gaasid vastavasse anumasse, järgides nende käitlemise nõudeid; kemikaalide kasutamisel järgib keskkonnohutuse ja kasutusnõudeid, arvestades ohutuskardil olevat teavet; kogub kemikaalide kasutamisel tekkivad jäägid töökojas ettenähtud kohta; teavitab esimesel võimalusel lekkest/õnnetusest kaastöötajaid ja vahetut juhti; 3) kasutab remondimaterjale ja varuosasid säästlikult, arvestades taaskasutuse võimalusi; utiliseerib jäägid vastavalt kehtivale seadusandlusele; 4) kasutab ja säilitab tööalast infot vastavalt sisekorraeeskirjale; 5) kasutab talle antud konkreetseks tööks vajalikke koostejooniseid, skeeme ja tehnoloogilisi juhendeid, tunneb joonistel kasutatavad leppemärke ja sümbboleid; 6) kontrollib ja hindab eelneva tööetapi tulemuste vastavust remondijuhise nõuetele; puuduste ilmnemisel pöördub otsese juhi poole või suunab töö tagasi eelmisesse etappi; enda teostatud tööetapi lõpetamisel kontrollib töö vastavust remondijuhise nõuetele, vajaduse korral kõrvaldab ilmnunud puudused; 7) kasutab oma töös eesti keelt tasemel B1 ja erialast sõnavara vähemalt ühes võõrkeeles tasemel B1 (vt lisa 2 „Keeleoskuse hindamise skaala“); 8) kasutab oma töös arvuti tasemel AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus (vt lisa 3: Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid“).	
Läbivad teadmised: 1) mootorsõiduki/masina ja selle lisaseadmete ehituse alused; 2) tehniliste mõõtmiste alused; 3) mehaanika, masinaehituse ja materjalide tundmise põhialused; 4) elektrotehnika alused; 5) tööriistad, nende kasutamine; 6) töö- ja keskkonnohutusnõuded; 7) tööturvisehoiu nõuded; 8) tuleohutusnõuded; 9) jäätmekäitluse nõuded; 10) suhtlemise alused.	
Hindamismeetod (id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisega.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	12-06062012-4.1/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Lauri Ert, Toyota Baltic AS, MTÜ Autokutseõppe Liit Margus Raud, Benefit AS Pavo Zopp, Veho Eesti AS Mairo Neem, Unelmauto AS Peeter N. Sarevet, Benefit AS Andre Kalmus, Paintlines OÜ Aivo Kossal, A.K. Autoteenindus OÜ Tõnu Tammist, AP Trading AS Piret Jamnes, Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus
3. Kutsestandardi kinnitaja	Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu

4. Kutsenõukogu otsuse number	9
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	06.06.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	30.06.2016
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7213 Lehtmetallitöölised
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	3
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Car panel beater, level 3
C.3 Lisad	
Lisa 1 Töösad ja tööülesanded	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 3 Arvuti kasutamise oskused	